

Sygn. akt I ACa 433/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska-Drzymala
Sędzia:	SA Ewa Popek (spr.)
Sędzia:	SA Jerzy Nawrocki
Protokolant	st. sekr. sąd. Aneta Dudek

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2012 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa P. C.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Zakład Karny w S. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 26 kwietnia 2012 r., sygn. akt I C 463/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od P. C. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I A Ca 433/12

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 kwietnia 2011 roku P. C. wniósł

o zasądzenie od Skarbu Państwa - Zakładu Karnego w S. tytułem zadośćuczynienia na jego rzecz kwoty 90.000 zł oraz na rzecz Domu Dziecka w S. kwoty 30.000 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż przebywając w Zakładzie Karnym w S. był wielokrotnie poddawany bezprawnym działaniom funkcjonariuszy, którzy sporządzali bezpodstawne wnioski o wymierzanie kar dyscyplinarnych pomawiając o rzekome wykroczenia, dopuszczali się znęcania polegającego na budzeniu podczas ciszy nocnej, nieuzasadnionych kontrolach osobistych, wyganianiu z celi, przetrzymywaniu na korytarzu, kradli korespondencję urzędową, odmawiali przyjmowania korespondencji do wysłania, nie udostępniali

aktów prawnych, nie wywiązywali się z obowiązku zapewnienia gorącego posiłku, „reglamentowali prąd elektryczny”, używali siły fizycznej podczas kontroli osobistej, kradnąc przy tym rzeczy należące do osadzonych. Zdaniem powoda opisane działania naruszyły jego dobra osobiste.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Zakład Karny w S., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Siedlcach oddalił powództwo (pkt I), zasądził od P. C. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II) oraz zasądził od P. C. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Siedlcach kwotę 60 zł tytułem wydatków.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał na następujące ustalenia i motywy swego rozstrzygnięcia.

P. C. przebywa w zakładzie karnym od 2002 roku, łącznie prawie 27 lat. Koniec kary przypada na 2018 rok. Po odbyciu całości kary będzie miał 54 lata, z czego 33 lata spędzi w zakładach karnych. Powód podnosił, iż niezasadnie wyłączany jest prąd elektryczny w celach, a podczas opuszczania zakładu karnego otrzymuje suchy prowiant i nie ma gorącego posiłku. Jak wynika z zeznań świadka M. S., kierownika działu kwatermistrzowskiego, prąd elektryczny wyłączany jest w gniazdkach od godziny 9.00 do 13.00, sterowane to jest automatycznie. Ponadto prąd wyłączany jest między 22.00 lub 23.00 a 6.00. Związane to jest z wdrażaniem programów oszczędnościowych. Świadek stwierdził, iż skazany, który doprowadzany jest do sądu lub innych czynności procesowych zawsze otrzymuje suchy prowiant i napój, jeżeli wróci, a jest jeszcze gorący posiłek,

to go otrzyma, czasami na śniadanie jest gorąca zupa mleczna. Świadców G. M., W. R. i P. O. zeznali, iż przeprowadzali kontrolę osobistą powoda, szczegółów nie pamiętali. Świadek W. R. potwierdził, iż w sprawach ze skarg P. C. pisał wiele wyjaśnień. Słuchany w charakterze strony powód wskazywał nowe zarzuty, twierdząc, iż pozbawiony jest możliwości wglądu w akta postępowań skargowych, odmawiano przyjmowania od niego korespondencji. Stwierdził,

iż funkcjonariusze znęcali się nad nim i wnosili zawiadomienia do prokuratury, która nie znalazła podstaw do ich prowadzenia. Od marca 2010 roku do września 2011 roku powód złożył wiele skarg, dokumentacja skargowa obejmuje za ten okres trzy segregatory. Cały czas jest przedmiotem rozpoznawania przez odpowiednie organy. Większość z nich jest uznawana za bezzasadne. W związku z ciągłym przepływem dokumentacji nie mogły być one przekazane przez zakład karny. Jak wynika z pisma powoda k. 422 nie był

w stanie zapoznać się z nimi w ciągu jednego dnia i wnosił o przedłużenie terminu. Powód w pozwie oraz podczas informacyjnego wysłuchania nie wskazywał żadnych konkretnych zachowań, które miały naruszyć jego dobra osobiste. Jako dowody powołał tylko konkretne pisma z akt skargowych przesłanych przez Zakład Karny w S., udzielane jemu odpowiedzi

i dokumenty z postępowań wyjaśniających. Materiał dowodowy obejmuje skargi powoda, prowadzone postępowanie wyjaśniające oraz udzielane jemu odpowiedzi.

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie wymienionych dokumentów prywatnych, zeznań świadków M. S., G. M., W. R., P. O. oraz zeznań powoda P. C., uznając te dowody za wiarygodne.

Sąd Okręgowy wskazał, że powód opierał żądanie na art. 23 i 24 k.c. twierdząc, iż w trakcie pobytu w Zakładzie Karnym w S. zostały naruszone jego dobra osobiste. Zdaniem Sądu Okręgowego funkcjonariuszom pozwanego nie można zarzucić niezgodnego z prawem działania, jak

i zaniechania, skoro reagowali na skargi powoda i podejmowali czynności wyjaśniające. Obowiązki skazanego wobec administracji zakładu karnego stanowią w istotnym stopniu o treści i dolegliwości kary pozbawienia wolności. Zgodnie z art. 116 § 1 k.k.w. skazany ma obowiązek przestrzegania przepisów określających zasady i tryb wykonywania kary, ustalonego w zakładzie karnym porządku oraz wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych. Art.

116 § 2 k.k.w. stwierdza, iż w wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa skazany podlega kontroli osobistej.

Z tych samych względów kontroli podlegają również cele i inne pomieszczenia, w których skazany przebywa, znajdujące się w nich przedmioty, a także przedmioty jemu dostarczane lub przekazywane przez niego innej osobie. Kontrolę celi i innych pomieszczeń przeprowadza się podczas nieobecności skazanych. Art. 116 § 3 k.k.w. stanowi, że kontrola osobista polega na oględzinach ciała oraz sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez skazanego. Oględziny ciała oraz sprawdzenie odzieży i obuwia przeprowadza się w pomieszczeniu, podczas nieobecności osób postronnych oraz osób odmiennej płci i dokonywane są za pośrednictwem osoby tej samej płci. Zgodnie z art. 116 § 4 k.k.w. kontrola może być przeprowadzona w każdym czasie. Przeprowadzając kontrole wobec powoda funkcjonariusze działali w ramach przysługujących im uprawnień. Art. 5 § 2 k.k.w. stwierdza, iż skazany ma obowiązek stosować się do wydanych przez właściwe organy poleceń. Pojęcie użyte w tym przepisie należy rozumieć szeroko, obejmuje zarówno postanowienia, zarządzenia, decyzje i inne rozstrzygnięcia, jak też określone czynności faktyczne. Przepis ten umożliwił funkcjonariuszowi służby więziennej zażądania od powoda opuszczenia celi. Zgodnie z przepisem art. 73 § 2 k.k.w. dyrektor zakładu karnego ustala wewnętrzny porządek zakładu. Jeżeli doszedł do wniosku, iż przez 4 godziny dziennie nie ma prądu w gniazdkach między godziną 9.00, a 13.00

i w godzinach nocnych, to należy to zaakceptować. Konieczność wprowadzania systemów oszczędnościowych dotyczy wszystkich jednostek budżetowych, związane jest z kryzysem i złą kondycją finansową państwa, a nie jest formą szykany powoda. Powód podnosił iż podczas pobytu poza zakładem karnym otrzymuje suchy prowiant i pozbawiony jest gorącego posiłku. Jak wynika

z jego wyjaśnień często bywa w Sądzie, po 4 razy w miesiącu. Powód chce brać udział we wszystkich rozprawach, co może powodować, iż nie będą jemu wydawane gorące posiłki. We wszystkich zamkniętych placówkach, w których prowadzone jest żywienie zbiorowe, szpitale, internaty, ośrodki wczasowe nie ma możliwości otrzymania gorącego posiłku w każdym czasie. Nie jest to jednak formą szykany wobec powoda. Zgodnie art. 142 § 1 k.k.w. skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie, albo ustalonego w zakładzie karnym porządku. Powód ma obowiązek wykonywania wydanych jemu poleceń, jeżeli odmawia, czym narusza art. 116 § 1 k.k.w., może zostać ukarany karą dyscyplinarną. Wszelkie decyzje wydawane w stosunku do powoda mogą być zaskarżane do sądu penitencjarnego i podlegać kontroli w trybie art. 7 k.k.w., co umożliwia ich weryfikację w przypadku nieprawidłowości, z czego powód korzysta.

W ocenie Sądu Okręgowego czynności wykonywane przez funkcjonariuszy służby więziennej służyły realizacji uprawnień związanych

z wykonywaniem kary pozbawienia wolności i nie były znęcaniem się nad powodem oraz szykaną, w takim samym zakresie dotyczyły pozostałych skazanych. Ograniczenia wprowadzane w zakładzie karnym nie wynikają z celowego i nacechowanego złą wola działania jakiegokolwiek podmiotu odpowiedzialnego za warunki odbywania kary, były takie same dla innych więźniów, nie były formą jakiegokolwiek indywidualnej dyskryminacji powoda.

Sąd Okręgowy podniósł, że przytoczone przez powoda okoliczności wskazują iż nie doszło do żadnego naruszenia dóbr osobistych powoda, nie spowodowały żadnej, dającej się obiektywnie stwierdzić krzywdy. Dokumentacja skarg składanych przez powoda w ZK w S. nie potwierdza zarzutów zawartych w pozwie. Wykazuje natomiast, iż zastrzeżenia powoda względem pozwanego były zgodnie z prawem rozpatrywane. Powód był informowany o ustaleniach i pouczony o sposobie załatwienia.

Sąd Okręgowy rozważył, czy zachodzą podstawy odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 417 k.c. Odpowiedzialność Skarbu Państwa uzależniona jest od wystąpienia łącznie szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zachowaniem się (działaniem bądź zaniechaniem) funkcjonariuszy. Ciężar udowodnienia tych okoliczności obciąża zgodnie z art. 6 k.c. powoda. W ocenie Sądu Okręgowy powód ich nie wykazał, nawet nie sformułował twierdzenia, jaką poniósł szkodę w pozwanym zakładzie karnym i w jaki sposób jest ona konsekwencją

zachowań stanowiących o odpowiedzialności pozwanego, które podjęte zostały w sposób zawiniony. Funkcjonariusze Skarbu Państwa działali wobec powoda w ramach swoich uprawnień ustawowych i ich działaniu nie można przypisać niezgodności z prawem, czy wręcz przestępstwa znęcania się nad powodem.

Na koniec Sąd Okręgowy wskazał, że oddalił wniosek dowodowy powoda o przesłuchanie świadka M. Ś. na okoliczność zniechęcania powoda do wnoszenia skarg i postępowań sądowych, jako pozostający bez związku ze sprawą. Sąd odmówił zawieszenia postępowania do czasu zakończenia spraw o ustalenie. Sprawa I C (...)prawnomocnie została oddalona, jest na etapie wniesienia kasacji. Natomiast pozostałe sprawy są w toku. Zawieszanie niniejszej sprawy prowadziłoby do przedłużania postępowania, a Sąd badał w nim, czy zachowania funkcjonariusz naruszyły dobra osobiste powoda.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy oddalił powództwo, orzekając o kosztach na podstawie art. 98 k.p.c.

W apelacji powód zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając :

- 1) sprzeczne z obowiązującym prawem uznanie przez Sąd orzekający, że pozwany działał zgodnie z prawem w sytuacjach, gdy nie posiadał uprawnień do objętych pozwem działań i nadużywając władzy wykroczył poza obowiązujące przepisy ustawowe i konstytucyjne;
- 2) sprzeczne z zasadami prawa uznanie przez Sąd orzekający, że to na powodzie ciąży obowiązek wykazania dowodami zasadności pozwu, w sytuacji gdy pozwany jest organem władzy publicznej wydającym decyzje i podejmującym działania nie mające podstawy prawnej, wykraczające poza uprawnienia tego organu, skutkujące jednocześnie pogwałceniem praw przysługujących powodowi i naruszeniem dóbr osobistych powoda;
- 3) sprzeczne z logiką, zasadami prawa i „dobrem postępowania” w przedmiotowej sprawie oddalenie wielokrotnie składanych przez powoda wniosków o rozpoznanie sprawy i wydanie orzeczenia po rozpatrzeniu pozwów o ustalenie prawa na podstawie art. 189 k.p.c., które dotyczyły bezpośrednio zarzutów przedstawionych w sprawie, a których konsekwencją było i jest przełożenie obowiązku dowodowego wynikającego z art. 6 k.c. z powoda na pozwanego;
- 4) ewidentne, stronicze interpretowanie dowodu z zeznań świadków przez Sąd orzekający, którzy to świadkowie zeznawali nieprawdę przed Sądem do protokołu, a Sąd oddalił wniosek – a właściwie określając – w ogóle nie ustosunkował się do wniosku powoda wykazującego przestępstwo świadczenia nieprawdy przed Sądem;
- 5) pozbawienie powoda wglądu do akt w celu zapoznania się i sporządzenia apelacji – co można uznać za nic innego jak tylko celowe działanie Sądu mające skutkować utrudnieniem w sporządzeniu apelacji od tego sprzecznego z przepisami prawa orzeczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: apelacja powoda nie jest zasadna.

I. Zarzut dotyczący wadliwej oceny zeznań świadków (punkt 4 apelacji) nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania wszystkich świadków przesłuchanych w sprawie.

Z uzasadnienia apelacji wynika, że zdaniem powoda świadkowie M. S. i W. R. zeznawali nieprawdę, zaś Sąd Okręgowy bezpodstawnie oddalił wniosek powoda złożony w piśmie z dnia 9 stycznia 2012 roku w celu wykazania, że wymienieni świadkowie składali fałszywe zeznania. Ustosunkowując się do tego zarzutu podnieść należy, że świadkowie M. S. i W. R. są pracownikami Zakładu Karnego

w S., świadek M. S. jest kierownikiem działu kwatermistrzowskiego, a W. R. - funkcjonariuszem w tym zakładzie. Ich zeznania dotyczyły warunków odbywania kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w S.. M. S. podał okoliczności dotyczące żywienia osób pozbawionych wolności, zasad żywienia osób biorących udział w czynnościach procesowych poza zakładem karnym (otrzymywania w tym dniu suchego prowiantu i napoju), dostępu do energii elektrycznej w celach i jej limitowania, przyrządzania przez osoby osadzone kawy i herbaty, posiadania urządzeń elektrycznych w celach, korzystania

ze świetlicy. Zeznania świadka W. R. obejmowały okoliczności dotyczące zasad przebywania osób osadzonych w celach, zarzutów powoda dotyczących budzenia w nocy i „wypraszenia z celi”, korzystania

z rozmów telefonicznych, przyjmowania korespondencji urzędowej, kontroli osobistej i kontroli cel mieszkalnych. Zeznania tych świadków dotyczyły okoliczności faktycznych, z których mieli bezpośrednią styczność z racją wykonywania obowiązków służbowych i brak jest podstaw, aby odmówić im wiary. Wskazać należy, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Aby zarzucić skutecznie naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. skarżący powinien wskazać, jaki konkretnie dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał za wiarygodny i mający moc dowodową albo za niewiarygodny

i niemający mocy dowodowej i w czym przy tej ocenie przejawia się naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów (wyrok SN z 18 stycznia 2002 roku,

I CKN 132/01, LEX nr 53144). Powód zarzucając niewłaściwą ocenę zeznań świadków M. S. i W. R. nie wykazał, aby ocena tych dowodów osobowych oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami. W zasadzie ograniczył się jedynie do swojej oceny tych dowodów i podniesienia twierdzeń, że świadkowie zeznawali nieprawdę. Powód jednocześnie powoływał się na swoje pismo z dnia 9 stycznia 2012 roku (10 stycznia 2012 roku – data presentaty k. 451), podnosząc, że wnioski dowodowe zgłoszone w tym piśmie zostały bezpodstawnie oddalone, a miały na celu wykazanie, że świadkowie M. S. i W. R. zeznawali nieprawdę. W piśmie tym powód wniósł o m.in. o przeprowadzenie dowodu z dokumentu znajdującego się na karcie 97 akt II K 283/11 Sądu Rejonowego w Siedlcach obejmującego wyjaśnienia W. R. oraz zawiadomienia złożonego przez powoda w prokuraturze dotyczącego popełnienia przestępstwa świadczenia nieprawdy w dniu 22 listopada 2011 roku przez M. S. i W. R.. Powód twierdził w tym piśmie, że w dniu wyjazdu do sądu nigdy nie otrzymał gorącego posiłku. Odnosząc się do tych twierdzeń powoda podnieść należy, że z zeznań świadka M. S. nie wynika, że powód otrzymywał gorące posiłki

w dniu wyjazdu do sądu. Świadek opisał procedurę wydawania posiłków i ich rodzaj dla osób skazanych, którzy biorą udział w czynnościach procesowych poza zakładem karnym. Z zeznań tych wynika, że zasadą jest, że taka osoba otrzymuje suchy prowiant, czasami na śniadanie podawana jest zupa mleczna,

a o ile osoba opuszczająca zakład karny wróci przed godziną 14.00, to otrzyma obiad. Wniosek powoda przeprowadzenie dowodu z dokumentu znajdującego się na karcie 97 akt II K (...)został uwzględniony, a kserokopia obejmująca protokół rozprawy z dnia (...)roku została dołączona do akt niniejszego postępowania. Z dokumentu tego wynika, że w dniu (...)roku odbyła się rozprawa w sprawie II K(...)z oskarżenia prywatnego P. C. przeciwko W. R.. Na rozprawie w tym dniu W. R. złożył wyjaśnienia. Analiza zeznań W. R. przesłuchanego w charakterze świadka w niniejszej sprawie oraz jego wyjaśnień złożonych w sprawie II K (...)wskazuje na to, że pomiędzy nimi nie ma sprzeczności. Wyjaśnienia W. R. złożone

w sprawie II K (...)nie potwierdzają tezy stawianej przez powoda w apelacji, że świadek ten zeznawał nieprawdę w dniu (...)2011 roku. Przyznać należy rację powodowi, że Sąd Okręgowy nie odniósł się w żaden sposób

do jego wniosku złożonego piśmie z dnia 9 stycznia 2012 roku o dopuszczenie dowodu z dokumenty obejmującego zawiadomienie złożone przez powoda

w prokuraturze o popełnieniu przestępstwa świadczenia nieprawdy w dniu

(...) 2011 roku przez M. S. i W. R.. Uchybienie to nie może jednak świadczyć o wadliwej ocenie zeznań świadków M. S. i W. R.. Powód

w apelacji nie wskazywał żadnych argumentów, które świadczyłyby o tym,

że nieprzeprowadzenie dowodu z tego dokumentu (stanowiącego dokument prywatny sporządzony przez powoda) miałby w zasadniczy sposób rzutować na ocenę dowodów osobowych i świadczyć o tym, że wymienieni świadkowie zeznawali nieprawdę.

II. Zarzut sformułowany w punkcie 3 apelacji nie jest uzasadniony.

W ramach tego zarzutu powód kwestionował decyzję Sądu Okręgowego w przedmiocie oddalenia wniosku o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy o sygnaturach I C (...), I C (...), I C (...), I C (...), I C (...) toczących się z powództwa P. C.

o ustalenie. Decyzja Sądu Okręgowego jest prawidłowa, ponieważ brak było podstaw do zawieszenia niniejszego postępowania. Zgodnie z art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie zależało od wyników spraw wskazanych przez powoda, ponieważ sądy orzekające w niniejszej sprawie mogły samodzielnie poczynić ustalenia faktyczne w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie oraz dokonać oceny prawnej. Nadto zauważyć należy, że sprawa I C 565/11 została prawomocnie zakończona.

III. Zarzuty sformułowane w punktach 1 i 2 apelacji dotyczą naruszenia prawa materialnego. Punktem odniesienia się do takich zarzutów powinny być ustalenia faktyczne. Sąd Okręgowy w części wstępnej uzasadnienia wskazał stan faktyczny, jaki ustalił. Uzasadnienie w tej części sporządzone jest w ten sposób, że Sąd Okręgowy przytoczył treść zeznania świadków M. S., G. M., W. R. i P. O. oraz treść zeznań powoda. Natomiast nie wymienił jednoznacznie, jakie ustalenia faktyczne poczynił na podstawie tych dowodów. W zasadzie jedynym ustaleniem, jakie zostało wskazane, są okresy odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności. Taki sposób sporządzenia uzasadnienia w zakresie stanu faktycznego powoduje, że nie jest do końca jasne, jakie fakty zostały ustalone

i jakie fakty zostały następnie poddane ocenie w procesie subsumcji. Uzupełniając te niedostatki uzasadnienia, zważywszy na podstawę faktyczną żądania powoływana w pozwie oraz ostatecznie sprecyzowaną w piśmie z dnia 22 grudnia 2011 roku (k.443-447) Sąd Apelacyjny poczynił niżej podane ustalenia faktyczne.

1. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących bezzasadnego sporządzania wniosków dyscyplinarnych i wymierzania kar porządkowych Sąd Apelacyjny ustalił, że funkcjonariusze Zakładu Karnego w S. wielokrotnie składali wnioski o wymierzenie powodowi kar porządkowych, a powód był wielokrotnie karany dyscyplinarnie. Powód składał skargi na takie czynności, które zostały załatwione negatywnie, za wyjątkiem dwóch decyzji Dyrektora Zakładu Karnego w S. o ukaraniu powoda karą dyscyplinarną, które zostały uchylone przez Sąd Okręgowy w Siedlcach. Mianowicie, Sąd Okręgowy

w Siedlcach postanowieniem z dnia 29 grudnia 2010 roku uchylił decyzję Dyrektora ZK w S. z dnia 14 września 2010 roku o wymierzeniu kary dyscyplinarnej w postaci pozbawienia prawa do otrzymywania paczek żywnościowych na okres 3 miesięcy, a postanowieniem z dnia 1 czerwca 2011 roku decyzję z dnia 20 kwietnia 2011 roku o wymierzeniu kary dyscyplinarnej w postaci nagany (pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej

w W. z dnia 11 lipca 2011 roku k. 40, 14 czerwca 2011 roku k. 52-54, 19 października 2010 roku k. 128-129, 22 października 2010 roku k. 162-163, 11 sierpnia 2011 roku k. 327, 29 lipca 2011 roku k. 369, 31 sierpnia 2011 roku k. 370-371, 24 lipca 2011 roku k. 471, sprawozdanie z postępowania wyjaśniającego w sprawie skarg powoda z dnia 13 czerwca 2011 roku k. 41-42, wnioski o wymierzenie kary dyscyplinarnej k. 51, 316, 319, pisma Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 10 grudnia 2010 roku k. 164, 8 marca 2011 roku k. 212, 28 marca 2011 roku k. 238, 18 kwietnia 2011 roku k. 247-248,

29 sierpnia 2011 roku k. 336, postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 29 grudnia 2010 roku, sygn. akt III Kow(...)k. 219-220, postanowienie Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 1 czerwca 2011 roku, III Kow(...)k. 328);

2. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących znęcania się nad nim przez funkcjonariuszy ZK w S. polegającego na budzeniu podczas ciszy nocnej, nieuzasadnionych kontrolach osobistych, przetrzymywaniu na korytarzu, używaniu siły fizycznej podczas kontroli osobistej, kradzieży rzeczy należących do osadzonych Sąd Apelacyjny ustalił, że powód podczas pobytu w Zakładzie Karnym w S. poddawany był kontrolom osobistym.

Kontrolowana była także cela mieszkalna, w której był osadzony. Powód składał skargi na czynności funkcjonariuszy polegające na kontrolach osobistych

i kontrolach celi, zakłócaniu ciszy nocnej. Skargi te zostały załatwione negatywnie. W dniu 4 września 2010 roku miało miejsce zdarzenie, podczas którego powód pozostawał na korytarzu, ponieważ współosadzona z nim w tej samej celi osoba korzystała z 10-minutowej rozmowy z aparatu telefonicznego. Zgodnie z zasadami przyjętymi w zakładzie karnym należy unikać sytuacji pozostawienia osadzonego samotnie w celi. Z tych względów powód nie pozostawał sam w celi, podczas gd, osoba z nim osadzona korzystała z telefonu lub była na spacerze. Powód przebywał wówczas w innych pomieszczeniach (np. w świetlicy lub innej celi mieszkalnej) znajdujących się na tym samym oddziale. Nie zdarzały się przypadki, aby powód był przetrzymywany przez godzinę lub dwie godziny na korytarzu (pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W. z dnia 11 lipca 2011 roku k. 40, 16 sierpnia 2010 roku k. 117-118, 21 września 2010 roku k. 124-125, 30 września 2010 roku

k. 126-127, 19 października 2010 roku k. 128-129, 13 grudnia 2010 roku

k. 171, 17 stycznia 2011 roku k. 172-173, 13 stycznia 2011 roku

k. 201, 16 lutego 2011 roku k. 224-225, 14 marca 2010 roku k. 230-231,

30 marca 2011 roku k. 239-240, 7 czerwca 2011 roku k. 256, 8 lipca 2011 roku k. 257, 20 maja 2011 roku k. 267-268,

14 lipca 2011 roku k. 273-275, 25 lipca 2011 roku k. 297, 14 lipca 2011 roku k. 320, 10 sierpnia 2011 roku k. 326,

11 lipca 2011 roku k. 329, pisma Dyrektora ZK w S. z dnia 14 marca 2011 roku k. 43, 12 maja 2011 roku k. 48, 12 maja 2011 roku k. 303,

21 listopada 2011 roku k. 428-429, sprawozdania z postępowania wyjaśniającego w sprawie skarg powoda z dnia 14 marca 2011 roku k. 44-45,

12 maja 2011 roku k. 49, 14 czerwca 2011 roku k. 52-54, 12 maja 2011 roku

k. 304, notatki służbowe z dnia 14 marca 2011 roku k. 46, 47, notatki urzędowe k. 50, 305, z dnia 20 lipca 2011 roku

k. 294, pisma Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 24 lutego 2011 roku k. 208-210, 8 marca 2011 roku k.

212, 28 marca 2011 roku k. 238, 7 kwietnia 2011 roku k. 243, 18 kwietnia 2011 roku k. 247-248, 15 lipca 2011 roku k.

259-260, 18 lipca 2011 roku k. 261, 26 lipca 2011 roku k. 297, 28 lipca 2011 roku k. 298-290, zeznania świadków W.

R. k. 425-426, G. M. (2) k. 426-426v, P. O. k. 426v);

3. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących kradzieży korespondencji urzędowej, odmowy przyjmowania korespondencji do wysłania, odmowy wydania potwierdzeń przyjęcia przesyłek - powód w wyjaśnieniach informacyjnych złożonych w dniu 12 września 2011 roku zarzucił,

że funkcjonariusze dopuszczali się kradzieży listów i odmawiali przyjmowania korespondencji. Jako przykłady podał list przekazany w dniu 25 maja 2010 roku oraz wniosek składany wychowawcy adresowany do Dyrektora ZK (k.72v).

Sąd Apelacyjny ustalił, że Dyrektor ZK w S. określił zasady i terminy przyjmowania i wydawania korespondencji oraz paczek. Zgodnie z tym zarządzeniem wychowawcy są osobami, które nadzorują i odpowiadają

za postępowanie z korespondencją osadzonych i wydają pisemne potwierdzenie odbioru korespondencji.

Korespondencja jest wydawana i przyjmowana

w określonych godzinach. Powód zgłosił skargę w sprawie zaginięcia listu nadanego przez niego w dniu 25 maja 2010 roku. Skarga ta nie została uwzględniona przez Dyrektora ZK w S.. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej

nie znalazł podstaw do zmiany stanowiska Dyrektora ZK i wyjaśnił, że z analiz zebranych materiałów wynika, że w dniu 25 maja 2010 roku administracja ZK w S. zarejestrowała trzy listy urzędowe przekazane przez powoda do wysłania, wszystkie te listy zostały złożone w urzędzie pocztowym nr 2 w S.. Centralny Zarząd Służby Więziennej

również nie znalazł podstaw do uznania zasadności skargi powoda dotyczącej zaginięcia korespondencji przekazanej w dniu 25 maja 2010 roku. Powód zgłaszał również skargę na odmowę przyjęcia korespondencji w dniu 10 października 2010 roku. Skarga powoda została załatwiona negatywnie, ponieważ ustalono, że w tym dniu powód nie przekazywał

żadnego listu. Powód złożył również skargę na odmowę w dniu 30 października 2010 roku wydania mu korespondencji urzędowej i wydania potwierdzenia jej odbioru. Skarga ta została załatwiona negatywnie, gdyż ustalono, że powód domagał się wydania korespondencji podczas śniadania (czyli w nieodpowiednich godzinach), a została mu ona

wydana w tym samym dniu przez wychowawcę. Kolejna skarga powoda dotycząca odmowy przyjęcia korespondencji w dniu 15 listopada 2010 roku została załatwiona negatywnie, z uwagi na niepotwierdzenie stawianych zarzutów (pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W.

z dnia 27 sierpnia 2010 roku k. 98-99, 14 września 2010 roku k. 123, 19 października 2010 roku k. 128-129, 1 października 2010 roku k. 182, 21 grudnia 2010 roku k. 184, 14 stycznia 2011 roku k. 195, 25 stycznia 2011 roku k. 196, 17 lutego 2011 roku k. 203-204, 30 marca 2011 roku k. 239, pisma Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 8 września 2010 roku k. 100-101, 15 września 2010 roku k. 102-103, 18 stycznia 2011 roku k. 183, 3 listopada 2011 roku k. 192, 16 lutego 2011 roku k. 224, 24 lutego 2011 roku k. 208-210, 8 marca 2011 roku k. 212, 28 marca 2011 roku k. 238, skarga powoda k. 104-105);

4. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących nieudostępniania aktów prawnych Sąd Apelacyjny ustalił, że Dyrektor Zakładu Karnego w S. odmówił udostępnienia powodowi instrukcji Dyrektora Generalnego SW (...)z dnia(...)2010 roku w sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności, powołując się w uzasadnieniu na art. 101 k.k.w. oraz fakt, że wymieniona instrukcja nie reguluje praw i obowiązków skazanych. Powód wniósł także o udostępnienie mu innego aktu prawnego, z tym, że początkowo nie sprecyzował, o jaki akt mu chodzi. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w W. po ustaleniu, że powodowi chodziło o instrukcję nr (...)Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie sposobu postępowania z korespondencją kierowaną przez osadzonych do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. i innych międzynarodowych organów ochrony praw człowieka, poinformował go, że po złożeniu stosownej prośby może być zapoznany przez wychowawcę z wymienioną instrukcją (pisma Dyrektora ZK w S. z dnia 28 kwietnia 2011 roku k. 33, 4 kwietnia 2011 roku k. 34, wyjaśnienie do skargi z dnia 26 lipca 2011 roku k. 32, pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W. z dnia 15 czerwca 2011 roku k. 35, 2 czerwca 2010 roku k. 157, 23 listopada 2010 roku k. 158, 15 czerwca 2011 roku k. 292, 20 lipca 2011 roku k. 294-295, 18 października 2010 roku k. 160, pismo Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 23 listopada 2010 roku k. 158-159);

5. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących braku ciepłych posiłków Sąd Apelacyjny ustalił, że codzienne wyżywienie osób osadzonych w zakładach karnych realizowane jest w formie trzech posiłków, w tym co najmniej jednego gorącego albo suchego prowiantu. Osoby osadzone w zakładach karnych biorące udział w czynnościach procesowych poza obrębem zakładu karnego otrzymują przed opuszczeniem zakładu wyżywienie w postaci suchego prowiantu oraz napój na czas trwania konwoju i planowanych czynności procesowych. Kwestie te są uregulowane w § 2 i 4 zarządzenia Dyrektora Generalnego Służby Więziennej nr (...)z dnia 13 sierpnia 2010 roku w sprawie realizacji uprawnień osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Powód otrzymywał suchy prowiant w dniach, w których brał udział w czynnościach procesowych poza siedzibą zakładu karnego (pisma Dyrektora ZK w S. z dnia 30 marca 2011 roku k. 37, notatka służbowa z dnia 24 marca 2011 roku k. 39, pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W. z dnia 14 czerwca 2011 roku k. 52-54, 18 maja 2011 roku k. 266, 14 czerwca 2011 roku k. 273, 14 lipca 2011 roku k. 273-274, zeznania świadka M. S. k. 423v-425);

6. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących „reglamentacji prądu i ciepłej wody” Sąd Apelacyjny ustalił, że w Zakładzie Karnym w S. wyłączany jest dopływ energii elektrycznej do obwodów gniazd w celach mieszkalnych w godzinach 9.00 - 13.00 oraz 22.00 (lub 23.00) – 5.45. Podyktowane jest to koniecznością wdrażania programu oszczędnościowego. Osoby osadzone w Zakładzie Karnym w S. są poinformowane o godzinach, w których wyłączana jest energia elektryczna. W oddziale B w Zakładzie Karnym w S. nie ma ciepłej wody. Osoby osadzone w pawilonie B korzystają raz w tygodniu z ciepłej kąpieli (pismo Dyrektora ZK w S. z dnia 12 maja 2011 roku k. 36, pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W. z dnia 25 sierpnia 2011 roku k. 346, pismo Centralnego Zarządu Służby Więziennej z dnia 5 września 2011 roku k. 341, zeznania świadka M. S. k. 424-425);

7. odnośnie twierdzeń powoda dotyczących odmowy udostępnienia akt postępowań skargowych - w piśmie procesowym z dnia 21 grudnia 2011 roku (22 grudnia 2011 rok – data prezentaty) powód wskazał, że odmówiono mu udostępnienia akt trzech postępowań skargowych objętych wnioskami z dnia 8 sierpnia 2011. Z twierdzeń powoda wynika, że akta te dotyczyły postępowań ze skargi powoda na odmowę wglądu do instrukcji nr (...) oraz nr (...) roku (k. 444). Z pisma Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w W. z dnia 18 października 2010 roku wynika, że powód żądając udostępnienia mu aktu prawnego nie sprecyzował, o jaki akt mu chodzi, a Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w W. po ustaleniu, że powodowi chodziło o instrukcję nr 4/2007 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej w sprawie sposobu postępowania z korespondencją kierowaną przez osadzonych do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w S. i innych międzynarodowych organów ochrony praw człowieka, poinformował powoda, że po złożeniu stosownej prośby może być zapoznany przez wychowawcę z wymienioną instrukcją. Z ustaleń Sądu Apelacyjnego (punkt 4) wynika, że powodowi nie udostępniono instrukcji Dyrektora Generalnego SW nr (...) z dnia 13 sierpnia 2010 roku w sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności, na co powód składał skargi. W aktach niniejszej sprawy brak jest natomiast dowodów pozwalających na poczynienie ustaleń, czy powód zwracał się wnioskami o udostępnienie mu dokumentów, czy też akt dotyczących postępowań prowadzonych w sprawach jego skarg dotyczących udostępnienia mu wymienionych wyżej instrukcji nr (...) i nr (...).

Sąd Apelacyjny ustalił również, że powód ma 48 lat. Przebywał w zakładach karnych łącznie 27 lat. Obecnie odbywa karę pozbawienia wolności od 2002 roku, kara ta kończy się w 2018 roku. Wcześniej powód odbywał karę pozbawienia wolności z przerwami od 1989 roku. W Zakładzie Karnym w S. powód przebywa od 12 marca 2010 roku (bezsporne – wyjaśnienia powoda k. 73v).

Powyższy stan faktyczny Sąd Apelacyjny ustalił na podstawie powołanych wyżej dokumentów oraz zeznań świadków, uznając te dowody za wiarygodne w całości.

Biorąc pod uwagę wyżej ustalone okoliczności faktyczne zarzuty apelującego dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego nie zasługują na uwzględnienie. Ostateczne wnioski Sądu Okręgowego, że kwestionowane przez powoda działania funkcjonariuszy Zakładu Karnego w S. nie były bezprawne, gdyż podjęte zostały w ramach przysługujących im uprawnień, zasługują na podzielenie.

Odnosząc się do okoliczności dotyczących wymierzenia powodowi kar dyscyplinarnych podnieść należy, że zasady postępowania dyscyplinarnego uregulowane są w art. 142-148 k.k.w. Zgodnie z art. 7 k.k.w., art. 148 § 1 k.k.w. skazany może zaskarżyć do sędziego penitencjarnego decyzję dyrektora zakładu karnego o wymierzeniu kary dyscyplinarnej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2012 roku, IV CSK 276/11 (nie publ.) oraz uzasadnieniu wyroku z dnia 10 maja 2012 roku, IV CSK 473/11 (nie publ.) sąd cywilny w procesie o naruszenie dóbr osobistych nie jest władny ocenić, czy zastosowanie wobec skazanego kary dyscyplinarnej było uzasadnione i zgodne z prawem, czy bezprawne. Do tej oceny uprawniony jest jedynie sędzia lub sąd dyscyplinarny w sytuacji odwołania się skazanego od takich decyzji lub podjęcia działania z urzędu. Dopuszczenie badania tych kwestii przez sąd cywilny oznaczałoby nie tylko dopuszczenie dwutorowości postępowania sądowego w zakresie nadzoru nad wykonaniem kary pozbawienia wolności, lecz w konsekwencji także prowadziłoby do faktycznego pozbawienia znaczenia przyjętego przez ustawodawcę trybu postępowania i oddziaływanie sędziego penitencjarnego na skazanego w zakładzie karnym. Podzielając takie stanowisko, podnieść należy, że Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie nie był uprawniony do badania zasadności wymierzenia powodowi kar dyscyplinarnych, od których nie wniósł odwołania do sędziego dyscyplinarnego. Z kolei okoliczność, że dwie decyzje Dyrektora ZK w S. w przedmiocie

wymierzenia powodowi kar dyscyplinarnych zostały uchylone przez sąd penitencjarny, nie może świadczyć o naruszeniu jego dóbr osobistych.

Jeżeli chodzi o podnoszone przez powoda okoliczności faktyczne dotyczące kontroli podnieść należy, że kontrola osobista oraz kontrola celi,

w której skazany przebywa, może być przeprowadzona w każdym czasie

w wypadach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa (art. 116 § 2-4 k.k.w.). Zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdza zarzutów powoda, że kontrole przeprowadzane były w nienależyty sposób, powód był „przetrzymywany na korytarzu”, funkcjonariusze używali w stosunku do powoda siły fizycznej, zastrasza go, ubliżali, dokonali kradzieży jego rzeczy. Powód wielokrotnie składał skargi dotyczące przeprowadzonych kontroli. Skargi te były załatwiane negatywnie przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w W. oraz Centralny Zarząd Służby Więziennej. Sąd Apelacyjny ustalił, że w dniu 4 września 2010 roku powód przebywał na korytarzu z tej przyczyny, że osoba osadzona z nim w jednej celi korzystała

z 10-minutowej rozmowy telefonicznej. Nie można zatem zarzucić funkcjonariuszom ZK w S. bezprawności, ponieważ zgodnie z zasadami przyjętymi w zakładzie karnym należy unikać sytuacji pozostawienia osadzonego samotnie w celi. Takie zasady postępowania są uzasadnione treścią art. 108 § 1 k.k., zgodnie z którym administracja zakładu karnego ma obowiązek podejmowania odpowiednich działań mających na celu zapewnienie skazanym bezpieczeństwa osobistego podczas odbywania kary pozbawienia wolności.

Zarzuty powoda dotyczące kradzieży korespondencji urzędowej, odmowy przyjmowania korespondencji do wysłania, odmowy wydania potwierdzeń przyjęcia przesyłek nie zostały potwierdzone przez wiarygodne dowody. Jak wynika z ustaleń Sądu Apelacyjnego takie fakty nie miały miejsca, a zatem co do zasady powództwo oparte na tej podstawie faktycznej nie mogło zostać uwzględnione.

Ustalona przez Sąd Apelacyjny okoliczność, że Dyrektor Zakładu Karnego w S. odmówił udostępnienia powodowi instrukcji Dyrektora Generalnego SW nr(...)z dnia 13 sierpnia 2010 roku w sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności nie świadczy o naruszeniu uprawnień przysługujących powodowi. Zgodnie z 101 k.k.w. skazanego po osadzeniu w zakładzie karnym należy bezzwłocznie poinformować

o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami kodeksu karnego wykonawczego

i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym. Wymieniona instrukcja nr (...)nie dotyczy praw i obowiązków skazanych, jest adresowana do funkcjonariuszy służby więziennej, zatem odmowa jej udostępnienia nie narusza art. 101 k.k.w. Podnieść także należy,

że z ustaleń Sądu Apelacyjnego wynika, że powód został poinformowany, że po złożeniu stosownej prośby może być zapoznany przez wychowawcę z instrukcją nr (...). Powód nie twierdził, aby zwrócił się z wnioskiem o udostępnienie mu wskazanej instrukcji i aby jego wniosek załatwiono odmownie. Okoliczności,

że początkowo odmówiono powodowi dostępu do aktu prawnego z tej przyczyny, że nie zostało sprecyzowane, o jaki akt chodzi, również nie świadczy o naruszeniu art. 101 k.k.w., a zatem funkcjonariuszom ZK w S. nie można zarzucić bezprawności.

Odnosząc się do okoliczności wyłączania dopływu energii elektrycznej do gniazd w celach w określonych godzinach (ustalonych w punkcie 6 niniejszego uzasadnienia) podnieść należy, że kwestia ta ma związek z uprawnieniem dyrektora zakładu karnego przewidzianym w § 14 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia M. Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności wydanego w oparciu o delegację ustawową przewidzianą w art. 249 k.k.w. Zgodnie z § 14 ust. 2 pkt 8 tego rozporządzenia dyrektor zakładu karnego ma prawo określić w porządku wewnętrznym ilość i wymiary przedmiotów, które skazany może posiadać w celi oraz sposób ich przechowywania, a w razie potrzeby zasady ich używania. Uprawnienia do określenia zasad używania przedmiotów (odbiorników energii elektrycznej), które osadzony może posiadać w celi, stanowi legitymację do wprowadzenia ograniczeń w możliwości dostępu do energii elektrycznej. Działania Dyrektora Zakładu Karnego w S. polegające na ograniczeniu dostępu do energii elektrycznej miały zatem oparcie w przepisach

prawa. Potrzeba ograniczenia dostępu do energii elektrycznej wynika z wprowadzonych w Zakładzie Karnym w S. zasad oszczędzenia. Wyłączanie dopływu energii elektrycznej w gniazdach

w godzinach od 9.00 do 13.00 oraz w godzinach nocnych nie może zostać uznane za działanie naruszające dobra osobiste powoda i świadczące

o niehumanitarnych warunkach odbywania kary pozbawienia wolności. Tak samo należy ocenić okoliczność, że w pawilonie B w celach mieszkalnych nie ma doprowadzonej ciepłej wody. Osoby osadzone w tym pawilonie korzystają bowiem z ciepłej kąpieli raz w tygodniu. Jak stwierdził Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 20 grudnia 2010 roku, IV CSK 449/10 (nie publ.) o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z pobytem w takim zakładzie, polegających na niższym od oczekiwanego standardzie celi czy urządzeń sanitarnych, bowiem dla wielu ludzi nie odbywających kary pozbawienia wolności warunki mieszkaniowe bywają często równie trudne. Godność skazanego przebywającego w zakładzie karnym nie jest naruszona, jeżeli odpowiada uznanym normom poszanowania człowieczeństwa.

Odnosząc się do podnoszonego przez powoda zarzutu odmowy dostępu do akt skargowych wskazać należy, że nie został on udowodniony. Nawet przy przyjęciu za prawdziwe takich twierdzeń, okoliczność taka nie może świadczyć o tym, że naruszone zostały dobra osobiste powoda.

IV. Zarzut naruszenia art. 6 k.c. podniesiony w punkcie 2 apelacji oraz jej uzasadnieniu nie jest zasadny.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Okręgowy rozważał, czy w sprawie zachodzą przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa określone w art. 417 k.c. Sąd Okręgowy stosując art. 417 k.c. wskazał, że ciężar udowodnienia przesłanek określonych w tym przepisie spoczywa

na powodzie. Takie stanowisko Sądu Okręgowego jest prawidłowe i nie narusza zasad rozkładu ciężaru dowodu określonych art. 6 k.c. Zgodnie z tym przepisem ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne. W przypadku oparcia żądania na art. 417 k.c. zasada określona w art. 6 k.c. pozostaje niezmieniona. Dodać należy, że w niniejszej sprawie na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia, że odbywał karę pozbawienia wolności

w warunkach, na które się powoływał, a które jego zdaniem świadczą

o naruszeniu jego dóbr osobistych. Pozwanego z kolei obciążał obowiązek udowodnienia, że działał zgodnie z prawem i nie naruszył dóbr osobistych powoda (por. uzasadnienia wyroku SN z dnia 28 lutego 2007 roku,

V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13).

V. Odnosząc się do zarzutu podniesionego w punkcie 5 apelacji wskazać należy, że powód w piśmie z dnia 27 kwietnia 2012 roku (k.646) złożył wniosek o udostępnienie mu akt niniejszej sprawy celem sporządzenia apelacji. Sąd Okręgowy nie podjął żadnej decyzji w sprawie tego wniosku. Akta sprawy nie zostały udostępnione powodowi przebywającemu w Zakładzie Karnym

w S.. Uchybienie to miało miejsce po wydaniu zaskarżonego wyroku

i nie ma żadnego wpływu na jego treść.

VI. Na koniec podnieść należy, że wniosek powoda złożony w piśmie

z dnia 13 września 2012 roku (k.694) o doprowadzenie go na rozprawę apelacyjną nie został uwzględniony. Zgodnie z art. 376 k.p.c. rozprawa przed sądem drugiej instancji odbywa się bez względu na niestawiennictwo jednej lub obu stron. Należy jednak stosować art. 214 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 sierpnia 2003 roku, I PK 213/02 (OSNP 2004, nr 17, poz. 295) nadzwyczajne wydarzenie wywołujące nieobecność strony na rozprawie apelacyjnej zobowiązuje sąd do odroczenia rozprawy tylko wtedy, gdy sąd zarządził jej osobistą obecność lub gdy związana jest ona z czynnościami, których nie może dokonać pełnomocnik strony. Postępowanie apelacyjne jest postępowaniem odwoławczym, w którym stanowisko skarżącego winno być zawarte w apelacji, stąd jego stawiennictwo nie jest konieczne, o ile inaczej nie uzna sąd apelacyjny. W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie zachodziła potrzeba podjęcia na rozprawie apelacyjnej czynności wymagających osobistego stawiennictwa powoda. W wyroku z dnia 10 maja 2012 roku, IV CSK 473/11 (nie publ.) Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku osób

odbywających karę pozbawienia wolności ich niemożność uczestniczenia w rozprawie jest przeszkodą wywołaną przez nie same, której wprowadzić nie da się przewyciężyć bez udziału Sądu, jednak nie zobowiązuje to Sądu do zarządzenia doprowadzenia ich na każdą rozprawę sądową.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd Apelacyjny uznając, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny postanowił mając na uwadze wynik postępowania odwoławczego oraz art. 98 § 1 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 109 k.p.c. stosowanych odpowiednio z uwagi na treść art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. Apelacja powoda została oddalona w całości. W związku

z tym Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanego koszty procesu w kwocie 2.700 zł, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego, określone zgodnie z § 6 pkt 6 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.